

DELAVSKA UNIVERZA DOMŽALE
61230 DOMŽALE

TOSAMA

GLASILO DELAVCEV TOSAME

100
Glasilo
izhaja od
meseca
oktobra
1965

Leto
izhajanja:
XVII

Število
izdaj: 210

Št. 3

marec
1983

Ta roža je zate

PRISPEVKI UČENCEV OŠ MARTIN KOŽELJ DOB

Ta roža je zate,
ta cvetek dehteči,
ki se ponuja
v moji roki drhteči.

Razcvetela na trati
se je ta roža,
kjer sonce jo zlato
dan za dnem boža.

Njen cvetek barve je zlate,
mama, ta roža je zate.

Tanja Božičko

Šopek za teto. Moji teti je ime
Ivanka. Zelo me ima rada. Tudi jaz
jo imam rada. Ko sem bila še
majhna, me je pazila. Tudi sedaj jo
večkrat obiščem. Večkrat ji nesem
šopek cvetja.

Alma Vojska

Tkalka. Moja mama dela v to-
varni TOSAMA. Po poklicu je tkal-
ka. V tkalnici ovojev dela že osem-
najst let. Ima šest strojev in dela
dvoizmensko. Na strojih so veliki
valji, na katerih je navit bombaž,
kalika in stanična preja. Niti teče-
jo vodoravno. Ko nitke vdevajo v
lamele, ničle in grebene, nastaja
trak. Ta trak navijejo na posebne
valjke. Za vsak tak trak je čolniček.
Čolniček je pritrjen na srednjo
stran stroja. V čoln vpelje nitko in
začne tkati.

Če vam na kratko opišem lame-
lo in ničlo: lamele so dolge decime-
ter, so iz aluminija, na sredi imajo
vodoraven prerez. Ničila je dolga in
tanka, na sredi pa ima majhno za-
rezo. Ko se stroj ustavi in posveti
rdeča luč, pomeni, da je odtrgana
osnova. Ko pa zasveti rumena luč,
da je odtrgan votek.

Paziti mora, da je vse v redu in
da ni nobene napake. Kadar je pre-

ja slaba je delo težko in zahtevno.
Stroji se pogosto zaustavijo in ma-
ma mora hiteti, da popravi. Če je
material dober, si lahko odpočije.
Ko pride domov je utrujena, a še
vedno rada hodi na delo.

Klavdija Brenčič

Delo v skladišču. Moja mami je
zaposlena v tovarni TOKO v Dom-
žalah. TOKO je kratica za tovarno
kovčkov. Tam izdelujejo usnjeno
galanterijo, razne kovčke, torbice,
šolske torbe, denarnice.

Dela v skladišču materiala. Tam
vodi kartoteko. Ima kartice, na ka-
tere knjiži material. Vsak material
ima svojo številko. Glavni material
je usnje. Kupujejo ga v domačih
tovarnah, nekaj pa ga dobivajo iz

uvoza. Ko material prispe v skladi-
šče, ga skladiščniki uskladiščijo.
Kadar pa ga rabijo v proizvodnji,
ga izdajo iz skladišča. Vse to je
treba zapisati na kartico.

Pri tem delu moraš biti zelo ve-
sten in natančen.

Vojka Križman

Po poti hodi nekdo
s sklonjeno glavo,
globoko premišljuje,
po materi vzdihuje.

V rani mladosti
bilo je veliko radosti.
Na polju je videl mamo,
od dela vso zgarano.

Po poti hodi nekdo,
nič več s sklonjeno glavo.
Veseli spet premišljuje,
svojo mater povzdiguje.

Polona Klopčič

Vsem delavkam
in upokojenkam
Tosame
čestitamo
ob 8. marcu
Uredniški odbor

Včasih je luštno b'lo...

Na temo, kako so pred mnogimi leti žene praznovale Dan žena in katerega dogodka se še najbolj spominjajo, so nam svoje vtise posredovale:

Križnar Vida — mikalnica

Da, kaj bi se ne spominjala lepega presenečenja pred dvajsetimi leti, ko sta v oddelek prinesla obratovoja, vodja izmene košaro pomaranč in nam jih od srca razdeljevala za naš praznik. Skupina, v kateri sem delala na ta dan, je bila v nočni izmeni in so nam zato poklonili kar dve pomaranči.

Tako se spominjam vseh obdaritev, ki smo jih bile deležne vsa leta in še danes se vsake pozornosti razveselim.

Včasih kar težko razumem mlajše sodelavke, ki se namrdnejo ob prejemu bona za Dan žena, ker jim ne pomeni toliko kot nam starejšim. Nasploh hvaležnost in zadovoljstvo izginjata pri ljudeh, če jih primerjam leta nazaj in sedaj.

Stupica Joži — mikalnica

Da spominjam se, kako smo pod težkimi delovnimi pogoji žene pred mnogimi leti delale na tri izmene. Zgodilo se je, ko si bil na dopustu, da je manjkalo ljudi v izmeni, da je zato prišel po tebe kurir in si takoj odhitel na svoje delovno mesto.

Tako razpeta med delovnimi dolžnostmi in domom, sem se nad vse veselila 8. marca, ko so nam otroci pripravljali v šoli svojo prireditev in pogostitev s keksi in kavo. Ne morem opisati, kako sem se tega dne veselila in kako prijetno počutila.

In prav to leto, ki mi je ostalo zelo v spominu, je bila organizator prireditev za matere na šoli, moja hčerka. Zaradi tega je tudi neprenehoma spraševala, če bom zares

Sedaj nimamo več časa drug za drugega, nimamo več tovarištva in topline.

Včasih so nam vodilni delavci čestitali za praznik v jedilnici. Lansko leto, ko je bil nastop otrok iz Osnovne šole Dob, ni bilo enega predstavnika Tosame, da bi nam delavkam-ženam, ki v večini zastopamo delovno organizacijo, izrekel vzpodbudno besedo. Mislim, da je skrajni čas, da razmislimo tudi o naših medsebojnih odnosih.

Šarc Levi, Jeretina Marica — ekspedit

prišla. Seveda sem ji zatrdno obljubila, da ne bom manjkala. Zato sem že nekaj dni pred praznikom prosila svoji sodelavki, ki sta bili starejši, če bi lahko katera zamenjala turnus dela. Obe sta mojo prošnjo odklonili. Zato sem šla še k nekdanji mojstri konfekcije, če bi lahko dobila dan dopusta. Nisem ga dobila, ni mi ga dala, češ, da manjka ljudi.

Na praznik, ko sem prišla domov, mi je hčerka že pripravila šopek rož na mizo in kosilo. Žalostno mi je rekla: »Mami, toliko mamic je bilo, le ti si manjkala.«

Da veliko let je minilo, grenka bolečina je zbledela, a v pozabo ni utonila.

Vidregar Jana — filtri

Pred leti smo bili vsi bolj zadovoljni, hvaležni in upoštevani. Vedro z nageljni v moški rokah in čestitka, nam je pomenila zelo veliko.

O, pa še kako je bilo prijetno, ko smo dobile za naš praznik pomaranče, sendviče, nageljne, čestitke, avtomobilsko apoteko. Spominjava se zabave v Kulturnem domu na Viru, kjer smo plesale žene druga z drugo in bile nadvse zadovoljne.

Še posebno pa smo ohranile v spominu pozornost bivšega direktorja, ki je hodil po obratih in nam čestital ob 8. marcu.

Kuhar Danica — pripravljavnica

Nekaj spominov ji je še ostalo iz let, ko so ženske praznovale »Dan žena« skromno pa kljub temu veselo.

Spomini jo vežejo 15 let nazaj, ko so tov. Rosulnik in ostali v košarah nosili pomaranče, drugič so bili nageljčki, vedno pa so to nalogo opravili moški. Že to je naredilo na delavke lep vtis, ko so moški za ta način izkazali pozornost

namenjeno temu dnevu. S tem smo bile zadovoljne in nikoli nismo pričakovale kaj več. Med seboj smo bile kolegialne, rade dobre volje in vse to popestrile na zabavnih večerih prirejenih na ta dan. Tako je bilo leta 1969, ko smo bile v Zadrudnem domu na Viru pogoščene z jedačo in pičajo. Veselo smo dan zaključile tudi izlet na Gorenjsko, ki je bil organiziran v občinskem merilu. Na tem skupu nam je o pomenu praznovanja »Dneva žena« govoril tov. Vinko Hafner.

Precej drugače je bilo kot je danes. Bile smo skromne in preproste, z vsako pozornostjo zadovoljne. Z leti ko se je temu namenjalo več denarja smo prešli na drugačno obliko praznovanja in mislim, da smo s tem razvednotili pravilni pomen praznika »Dan žena«. Danes, ko se temu namenja vse manj denarja, bomo primorane pristopiti k skromnejšim oblikam praznovanja Dneva žena.

Skupina žena — sanitetna konfekcija

Pri omizju žena so se nekatere spomnile obdarovanja ob Dnevu žena, da so tudi dale svoj prispevek

za kuhinjo, za rakov oddelek, nekaterim pa so že kar zbledeli vtisi in so se v glavnem spominjale le bonov, ker so jih prejemale tudi največ časa.

Pripomnila pa je ena izmed sodelavk, da je že zelo veliko let nazaj, ko so ravno ribale tla konfekcije in je bil četrtkov večer na radiu. Ob poslušanju zvokov glasbe, je napovedovalec omenil, da je naslednja melodija namenjena materam za njihov praznik. »No, če je pa tako,« so pripomnile, »pa še bolj krepko ribajmo.«

Vodlan Vida
Drčar Marta

MOČNEJŠI SPOL:**Ženskam občutek praznika**

Ob 8. marcu, dnevu žena, v sredstvih obveščanja — pa naj bo to po radiu, TV, časopisih ali tovarniških glasilih — vedno zasledimo le pogovore z ženskami in njihove odgovore na vprašanja — kaj vam pomeni Dan žena? Kar malo enolično je že postalo to, zato smo se odločili, da poleg naših sodelavk povprašamo še močnejši spol, kaj meni o tem prazniku. Glede na to, da je TOSAMA »ženska tovarna«, se mi je zdelo, da bom v času malice največ moških našla pri vratarju. In res! Moji prvi sogovorniki so bili Jerin Miha, Prašnikar Jože, Capuder Berto in Bizilj Franc. K prvemu vprašanju!

— Ali menite, da je Dan žena dovolj poudarjen, ali damo našim ženam, materam, dovolj pozornosti?

Smeh. »Ta praznik je bil in bo prav je tako. Naj imajo ženske svoj

dan. Samo nekatere pretiravajo in se potem »čudno« obnašajo.«

Miha: »Nič nimam proti ženskem praznovanju, vendar če sem tisti dan v službi, odkrito povem, da se jih kar bojim.«

Vsi po vrsti so bili mnenja, da bi Dan žena moral dati ženskam občutek praznika, sprostitev. Pozornost do njih se naj ne bi izkazovala z obdaritvijo v materialnem smislu. Seveda ženske same raje vidijo, da dobijo bon ali darilo, vendar ne vidimo smisla praznika v tem. Lepše bi bilo, bolj slovesno, če bi ženskam na ta dan dali nekaj ur prosto, pa naj potem ta čas porabijo zase, za svojo družino ali za zabavo, kakor jim pač prija. Še bolje pa bi bilo, če bi organizirali kulturno prireditev, ki bi se je ženske udeležile. Vendar one tega nočejo,

kaj hočemo, smo le preveč zmaterializirani.

Drugače pa morajo delati tako, kot vsak drug dan.

— Kaj pa vi, moške, naredite zanje na ta dan. Postorite kaj namesto njih?

Zdaj so rahlo v zadregi. »Ah silimo se ravno ne! Saj so vajene, da delajo kot vsak drug dan. Vsi pa angažiramo otroke, ker mamice so le najbolj vesele pristrčne otrokove čestitke.«

Vodnik Vencelj: »Prvi predlog je, da bi jim dali solidarnostno soboto prosto. To bi moral biti res praznik brez dela za ženske. Veliko lepše pa je bilo pred leti, ko smo sodelavke res počastili. Zbrale so se v Delavskem domu na Viru, ves ženski del kolektiva. Moški pa smo se oblekli v natakarje in jim stregli. Skromno sicer, a pristrčno. Tak način se mi zdi veliko primernejši, kot ta, ki je uveljavljen zdaj. Stvar se je po mojem zelo izrodila, kar pa je krivda v ženskah samih, saj na stvar gledajo preveč materialno.

Vprašali ste

Odgovori na vprašanje, postavljena na zborih delavcev z dne 1. februarja 1983

Zbor 1 — pripravljavnica

1. Vsi starejši delavci so pri dopustu prikrajšani in zahtevajo, da se dodatni dopust prišteva.

Po zakonu pripada delavcem največ 30 dni letnega dopusta. Od dopusta, izračunanega na podlagi osnov in meril, se odšteje določeno število dni zaradi upoštevanja dejanskega 8-urnega delavnika. Po dogovoru se maksimalno lahko odštejejo od osnove trije dnevi. K tako dobljenemu letnemu dopustu pa se **prišteje** dodatni dopust:

- delavcem, ki so stari najmanj 50 let,
- invalidnost delavca s priznano telesno okvaro najmanj 60 %
- delovnim invalidom, ki imajo pravico do skrajšanega delovnega časa,
- delavcem, ki varujejo in negujejo težje telesno ali zmerno, težje in težko duševno prizadeto osebo.

Ob upoštevanju vseh teh kriterijev in načel je v naši DO možno maksimalno 32 dni letnega dopusta.

2. Delavci se ne strinjajo s 30-dnevnim študijskim dopustom.

30-dnevni študijski dopust je v Pravilnik o delovnih razmerjih vnesen v skladu z Druženim dogovorom o kadrovski politiki občine Domžale.

Zbor 2 in 3 — tkalnice širokih tkanin, tkalnice ovojev

3. Starejši delavci so že dostikrat zahtevali dodatni dopust na ropot, vendar so ga z našim Pravilnikom o delovnih razmerjih izgubili — s tem se ne strinjajo.

Glede na to, da ropot pomeni delovni pogoji, se všteva kot osnova v dolžino letnega dopusta. Delavci tkalnice širokih tkanin imajo po novem pravilniku o delovnih razmerjih vse pogoje dela 2 delovna dneva dopusta, delavci pripravljavnice, mikalnice in trakotkalnice pa 1 delovni dan.

Na 5. izredni seji delavskega sveta TOZD Saniteta je bilo postavljenih nekaj vprašanj v zvezi s Pravilnikom o delovnih razmerjih. Delegati so zahtevali, da se odgovori objavijo v TOSAMI.

1. Kako se je upošteval dodaten dopust invalidom po Pravilniku iz leta 1978 — 1982 in zakaj invalidi po novem Pravilniku niso več upravičeni do tega dopusta?

Odgovor: Sedanjé določilo Pravilnika je v skladu z 92. čl. zakona o delovnih razmerjih, ki pravi, da se letni dopust lahko poveča delavcem, ki jim je priznana najmanj 60 % telesna okvara in delovnim invalidom, ki imajo pravico do skrajšanega delovnega časa. Po starem pravilniku pa se je dodaten dopust priznaval vsem delavcem, ki so imeli status invalida.

2. Kljub temu, da so delavke iz tkalnice zahtevale dodaten dopust, se jim le-ta ni odobril (preko 30 dni).

Odgovor: Po zakonu lahko redni letni dopust traja največ 30 dni, brez izjem, razen za delavce v posebnih delovnih pogojih, ki so zakon o delovnih razmerjih primeroma našteva.

3. Število odbitega dopusta se je od štirih zmanjšalo na tri dni: Ali je možno, da bi se potrebno število dni odštelo od osnove in se šele nato prištel dopust na delovne pogoje in otroka? Kako predvideva Zakon o delovnih razmerjih?

Odgovor: Po zakonu o delovnih razmerjih redni letni dopust sestoji iz osnov in meril, kot so: delovni pogoji, delovni uspehi, delovna doba, socialne in zdravstvene razmere (kamor šteje tudi število otrok). Za-

to ni možno, da bi se potrebno število dni odštelo tako drugače, saj postavke, našteje v vprašanju, same po sebi tvorijo osnovo letnega dopusta.

4. V Zakonu o delovnih razmerjih je predvideno, za katera delovna mesta se da dopust na pogoje dela (do 45 dni). Ali smo v Tosami upravičeni do tega dopusta?

Odgovor: Zakon o delovnih razmerjih našteva, kateri so posebni delovni pogoji, ko se lahko vpelje podaljšani letni dopust do 45 dni in sicer: delo pri virih ionizirajočih sevanjih, delo posadke letale in posadke trgovske ladje, delo pod zemljo ali pod vodo, delo v bolnicah za duševne bolezni in v prosekurah ter delo delavcev, ki delajo zaradi posebnih delovnih pogojev manj kot 42 ur na teden.

Zakon o delovnih razmerjih tudi določa, da delavci s samoupravnim splošnim aktom določijo dela in naloge, ki se opravljajo v posebnih delovnih pogojih.

Menimo, da v naši DO ni del in nalog, ki bi bila podobna naštetim, torej ni posebnih delovnih pogojev, ki bi narekovali podaljšani letni dopust do 45 dni.

5. Za katere vodje del velja 1 dan dodatnega dopusta — navesti dela in naloge?

Odgovor: Naveden kriterij kot delovni pogoji pomeni eno od meril za odmero rednega letnega dopusta, ne pa dodatni dopust. Do 1 dneva dopusta so upravičeni vsi vodje dela, tako v DSSS kot v TOZD.

SKS

Zbor št. 12 — RTS

Pojasnilo o možnostih za popolnejše prikazovanje podatkov na kuvertah za OD

Že leta 1979 smo začeli ugotavljati, da so okvare na mikroročunalniških Philips 359 vse pogostejše, vzdrževanje pa vse bolj vprašljivo zaradi pomanjkanja delov (zastarela tehnologija!). Zato smo leta 1980 pričeli iskati možnosti za nabavo novega računalnika. Resno smo razmišljali v smeri ustanovitve prvega centra za AOP z lastnimi programerji in sodobnim računalnikom, ki bi omogočil interaktivno delo in distribuiran vnos ter izhod podatkov. V ta namen imamo izdelan tudi koncept integralnega informacijskega sistema, ki bi s pridom izkoristil vse zmogljivosti sodobnega računalnika. Takšen računalnik bi nas stal cca 25 mio din, programska ekipa v minimalnem sestavu treh dodatnih programerjev z nekajletnimi izkušnjami pa bi nas letno stala vsaj cca 2 mio din. Kmalu nam je postalo jasno, da po eni strani naša DO nima dovolj investicijskih sredstev za nabavo takšnega računalnika, po drugi strani pa tudi ne bi

bila pripravljena programerjem s potrebnimi izkušnjami nuditi takšnega OD, da bi bili pripravljeno priti v našo DO. Problem nujnosti zamenjave Philipsa pa je še vedno ostal. Zato smo začeli iskati rešitev v drugi smeri, postavili smo drugačne zahteve:

1. novi računalnik naj v prvi vrsti nadomesti obstoječega Philipsa,
2. tehnična raven novega mini računalnika mora biti na trenutnem svetovnem nivoju in mora dopuščati kasnejšo razširitev,
3. skupaj z novim mini računalnikom naj bo omogočena tudi nabava potrebne programske opreme, da nam ne bo potrebno zaposlovati lastne programske ekipe.

Po temeljiti raziskavi trga smo ugotovili, da tem zahtevam na jugoslovanskem trgu najbolj ustreza mini računalnik RIZ-20, ki je po sistemu kooperacije v celoti uvožen iz Zahodne Nemčije, izdeluje pa ga znana firma za proizvodnjo računalnikov NIXDORF. RIZ Zagreb ima v svojem sestavu posebno organizacijsko enoto, ki se ukvarja izključno samo z oblikovanjem programov za računalnike NIXDORF. RIZ Zagreb tako skrbi za tehnično servisiranje in za razvijanje in vzdrževanje programske opreme vseh prodanih računalnikov vrste NIXDORF v Jugoslaviji. Po zadnjih informacijah morajo trenutno vzdrževati cca 2.000 programov po vsej Jugoslaviji (predvsem v Hrvatski in Sloveniji). Kontrola tako velikega števila programov je možna le ob standardizaciji vseh programov. Tako je standardiziran tudi naš program za obdelavo OD. V času prilaganja programa našim potrebam smo se kar v največji meri potrudili, da bi program čim bolj ustrezal našim zahtevam oz., da bi med

drugim tudi plačilna kuverta nudila najmanj vse tiste podatke, ki so bili razvidni iz obstoječih kuvert. V RIZ so nam program »napisali na kožo« kolikor je to dopuščala obstoječa oblika standardiziranega programa, vsem zahtevam pa ni bilo mogoče ustreči. V RIZ-u imajo v načrtu obnovitev standardiziranega programa za OD in zato računamo, da bomo lahko v doglednem času ustregli med drugim tudi našim še neizpolnjenim željam glede vsebine kuverte za OD.

Povdariti je še potrebno, da omenjenih želja trenutno ne moremo uresničiti le zaradi tega, ker pri programiranju na tem računalniku nismo samostojni (nimamo programerjev, niti prevajalnik), ne pa zaradi samega mini računalnika, kateri je po svojih tehničnih zmogljivostih sposoben ustreči še precej večjim željam kot pa so bile izražene na zborih oz. delavskih svetih. Ob odločanju o vrsti računalnika, ki naj bi nadomestil Philipsa smo torej bili pred dilemo: ali kupiti računalnik za cca 25 mio din in z vrstno zaposliti še vsaj tri izkušene programerje, ki bi nam »na kožo« napisali potrebne programe, ali pa kupiti mini računalnik z že izdelanimi programskimi paketi za vsega 2,5 mio, ki ne zahteva novega zaposlovanja, vendar pa nam preprečuje samostojnost pri programiranju. Situacija sama nas je prisilila v cenejšo varianto, katera nam pač nudi manj prostora za naše posebne želje in s tem se zaenkrat moramo sprijazniti. Seveda pa se bomo potrudili, da bomo od dobavitelja čim prej dobili dopolnjene variante posameznih programskih obdelav, ki bodo izpolnjevale čim več naših želja.

vodja EPS:
Marjan Mlakar, dipl. oec.

gotovljenega programa. Večina drugih določil ni bila usklajena.

Z zaostrenimi gospodarskimi razmerami pa so se še bolj pokazali nekateri pereči problemi zdravstvenega varstva, o čemer se je razpravljalo na več forumih. Glavne ugotovitve razprav sta sprejela zbor združenega dela in zbor občin republiške skupščine, ki sta poudarila dosledno uresničevanje Zakona o zdravstvenem varstvu. Treba je doseči večjo usklajenost uresničevanja zdravstvenega varstva z dohodkovnimi možnostmi. Rezultat tega je sprememba določbe Zakona o spoznavanju udeležencev svobodne menjave dela. Na novih zakonskih določilih temelji tudi predlagani samoupravni sporazum.

Bistvene spremembe

1. Pravice in obveznosti za zagotavljanje zdravstvenih storitev ob poklicnih boleznih in nesrečah pri delu ter obveznosti za socialno varnost v zvezi z zdravstvenim varstvom se prenesejo iz skupnosti na OZD (to je bilo že sprejeto z Aneksum št. 2 k SaS o temeljnih planov za obdobje 1981 — 1985). Izraziteje se poudarja dejstvo, da lahko uporabniki zagotavljajo zdravstveno varstvo v obsegu, ki jim ga dovoljuje ustvarjeni dohodek.

2. Druga novost je v zvezi z nadomestilom OD v času odsotnosti z dela. Konkretno višino določijo same organizacije združenega dela, sporazum določa le najnižja nadomestila. Predlaga se, da se za krajšo odsotnost z dela izplača nižje nadomestilo, za daljšo pa višje:

- za prve 3 dni odsotnosti najmanj 75 % od osnove
- za 4-15 dni najmanj 80 % od osnove
- od 16 dni dalje najmanj 85 % od osnove
- 100 % od osnove se izplača borce in vojaški invalidom in delavcem, ki so odsotni zaradi poklicne bolezni, nesreče pri delu, transplantaciji tkiva ali organa ali udeležbe na krvo-dajalski akciji.

3. Največje spremembe se pojavljajo pri doplačilu uporabnikov k ceni storitev. Brez participacije je zdravljenje bolnikov na domu, najnižje so v osnovni zdravstveni dejavnosti. Višje so participacije za nočne obiske zdravnikov, prvi pregled, zobno protetiko in nemedicinski del oskrbe. Na novo je vpeljana participacija za storitve v bolnišničnem in specialistično-ambulantnem zdravljenju. Participacija pa se podvoji, če uporabnik uveljavlja pravico do zdravstvenih stroškov zaradi poškodbe zunaj dela ali za poškodbe, ki so posledica vinjenosti. Participacije so oproščeni novorojenčki, dojenčki, predšolski in šolski otroci, učenci in študentje v usmerjenem izobraževanju, če so nezaposleni, ženske za storitve pri

SAMOUPRAVNI SPORAZUM O URESNIČEVANJU ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

V javni razpravi do 15. marca

Do 15. marca imamo čas za zbiranje pripomb na osnutek Samoupravnega sporazuma o uresničevanju zdravstvenega varstva. O njem je že razpravljala delegacija za zdravstvo, obravnavali pa ga bomo tudi po osnovnih organizacijah. Za lažjo razpravo posredujemo povzetke Sporazuma, na katerega vas posebej opozarjamo, saj bo javna razprava učinkovita le, če bodo v njej sodelovali vsi. Zlasti še, ker je pravica do zdravstvenega varstva ena temeljnih pravic slehernega delavca in občana. Zato je prav da o zadevah s tega področja odločamo vsi.

O sporazumu

Sedaj veljavni sporazum se uporablja od leta 1978. Novi planski dokumenti za obdobje 1981 — 1985 so na novo določili razvojne možnosti, nakar je bila potrebna uskladitev zdravstvenega varstva s temi dokumenti. Zakon o zdravstvenem varstvu je stopil v veljavo 1.1.1981. Bistveno novost je prinesel z uvedbo doplačil uporabnikov k ceni zdravstvene storitve (participacija). Rešil je tudi nekatere druge strani financiranja zdravstvenih storitev. Sledila je nova uskladitev, vendar le v smeri pravic in dolžnosti iz za

spremljanju nosečnosti, poroda in 6 mesecev po porodu ter za medicinsko indicirano prekinitve nosečnosti, borci in vojaški invalidi, brezposelne osebe, ki prejemajo denarno nadomestilo ali pomoč, varovanci v socialnih zavodih, prejemniki družbenih denarnih pomoči, upokojnenci z varstvenim dodatkom, uporabniki, ki uveljavljajo storitve v zvezi s predpisovanjem, odkrivanjem, zdravljenjem poklicnih bolezni, poškodb pri delu ali javnih delih za SLO in DS ter uporabniki z nalezljivimi boleznimi in drugimi težjimi boleznimi (hemofilija, rak, skleroza multiplkes, sladkorna, duševne bolezni itd.). Plačila so delno v celoti oproščeni tudi uporabniki v težkem gmotnem položaju, ki se ugotavlja na podlagi primernih dokazil (odločbe, drugi dokumenti, potrdila, poštni odrezki o prejemu pokojnine ipd.).

4. Uporabniki pa so dodatno dolžni prispevati k ceni storitev, ki jih na svojo zahtevo uveljavljajo v drugačnem standardu, kot je določen s Samoupravnim sporazumom

in sicer:

- po drugačnem postopku kot je določen v sporazumu
- po drugačnem postopku, kot je utemeljen na podlagi medicinske doktrine
- v drugačni kvaliteti storitev oz. pripomočkov, če so s tem povezani višji stroški
- po drugačni kvaliteti storitev oz. pripomočkov, če so s tem povezani višji stroški
- po drugačnih normativih ali pogojih opravljanja storitev, če so s tem povezani višji stroški.

Taki primeri bi bili npr.: ponoven prvi pregled pri drugem zdravniku ali pri specialistu brez napotnice, pregled v drugem kraju, če to ni potrebno, nepotreben prevoz z rešilnim avtomobilom ipd.

Doplačilo bi veljalo za vse brez oprostitev in ne glede na gmotni položaj. Namen tega določila pa je zlasti smotrnejša uporaba sredstev za zdravstveno varstvo.

Lubinič Marjana

Kaj nam obeta dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1983

Obravnavani Dogovor določa kriterije in merila, katere je potrebno upoštevati pri določanju dela dohodka za bruto osebne dohodka ter skupno porabo delavcev v letu 1983. Ugotavljamo, da so načela določena v tem Dogovoru zelo zahtevna, zato je prav, da smo s temi zahtevami vsi vnaprej seznanjeni, da jih bomo toliko bolj zagotovo tudi uresničevali, kajti sicer bodo naši osebni dohodki v letu 1983 realno močno padli.

A. Načela in kriteriji za določitev dela dohodka za bruto OD

1. Dohodek, ki se ne poveča zaradi boljših delovnih in poslovnih rezultatov, ne more biti osnova za povečanje OD.

2. Delavci v TOZD, ki v svojih samoupravnih splošnih aktih ter v letnem planu oz. programu nimajo določenih osnovnih meril, po katerih bodo spremljali uresničevanje v planih določenih delovnih in po-

slovnih rezultatov, ne morejo načrtovati povečanja sredstev za OD.

3. Osnova za načrtovanje rasti sredstev za OD za 1983. leto so razporejena sredstva za OD za 1982. leto. Ob morebitni kršitvi določil Dogovora za 1982. leto se mora osnova zmanjšati za znesek kršitve.

4. Sredstva za OD naj v globalu rastejo za 35 % počasneje od nominalne rasti dohodka.

5. Delavci v temeljnih organizacijah bodo v 1983. letu odločili o povečanju OD po merilih svojih samoupravnih splošnih aktov šele takrat, ko bodo ugotovili, da so dosegli boljše delovne in poslovne rezultate.

6. Za vsak odstotek povečanja fizičnega obsega proizvodnje se lahko prizna povečanje sredstev za OD za največ eno odstotno točko.

7. Za vsak odstotek povečanja ekonomičnosti poslovanja se lahko prizna povečanje sredstev za OD za največ eno odstotno točko.

8. Za vsak odstotek povečanja rentabilnosti poslovanja se lahko prizna povečanje sredstev za OD za največ eno odstotno točko.

9. Pri večji udeležbi konvertibilnega izvoza v celotnem prihodku je možen večji odstotek povečanja OD v skladu s posebnimi podrobnimi določili Dogovora.

10. Pri boljšem pokrivanju konvertibilnega uvoza z izvozom kot je predvideno v planu SISEOT, so dopustne dodatne odstotne točke povečanja sredstev OD v skladu s posebnimi podrobnimi določili Dogovora.

11. Dodatno k odstotnim točkam po kriterijih od točke 6 do točke 10 lahko upoštevajo delavci v OZD kot osnovo za povečanje sredstev za OD 20 % dosežene stopnje rasti dohodka.

12. Vse naštetе kazalnike morajo delavci obravnavati primerjalno s planiranimi, doseženimi v preteklem letu in s povprečjem podskupine dejavnosti. Na osnovi takšne širše obravnave lahko šele ugotovijo možnosti za povečanje OD.

13. Tiste DO, v katerih je bil v prvih 9 mesecih leta 1982 dohodek na delavca in dohodek na povprečno uporabljena sredstva nad povprečjem podskupine, po drugi strani pa je bil delež sredstev za OD v dohodku za več kot 5 % pod povprečjem podskupine, lahko povečajo OD po tej osnovi za največ 2 odstotni točki. V obratnem primeru (slabši ekonomski pokazatelji - višji OD) pa morajo na ta način dovoljeno rast OD zmanjšati oz. sploh ne smejo povečevati OD, če za več kot 10 % presegajo povprečje podskupine.

14. V neposredni odvisnosti od rasti dohodka se bodo lahko OD gibalі takole:

- rast dohodka do 10 % — povečanje OD do 6,5 %,
- rast dohodka nad 10 % do 40 %

- povečanje OD za 35 % manj od konkretne rasti dohodka
- rast dohodka nad 40 % — povečanje OD za največ 26 %.

15. Dohodek in OD DSSS morajo biti odvisni od izpolnjevanja dogovorjenega programa dela DSSS k ustvarjanju dohodka TOZD.

16. Preveč izplačani OD za leto 1982 morajo biti poračunani do konca junija 1983.

17. V izračunu dovoljenega porasta sredstev za OD se ne upoštevajo nadomestila za inovacije in OD novo zaposlenih pripravnikov, invalidov ter delavcev, ki so bili po uspešno končani pripravniški dobi razporejeni na dela in naloge, ki ustrezajo njihovi strokovnosti.

B. Usmeritve razporejanja in izplačevanja sredstev za skupno porabo sredstev

1. Rast razporejenih sredstev za namene skupne porabe delavcev (SPD) mora biti v letu 1983 manjša kot rast sredstev za OD.

2. Razporejena sredstva po Zaključnem računu za leto 1982 za namene SPD naj rastejo počasneje od dohodka, s tem da smejo znašati največ 13.500 din na zaposlenega delavca. Tako ugotovljeni znesek naj se zmanjša za preveč izplačana sredstva za SPD po merilih Dogovora za 1982. leto. V tako omejenih sredstvih niso upoštevana:

- sredstva za stanovanjsko graditev in z njo povezanih komunalnih objektov in naprav;

- sredstva za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane;
- sredstva za organizirani obrok prehrane med delom iz sredstev skupne porabe;
- sredstva za financiranje mladinskih delovnih brigad;
- združena sredstva za zagotavljanje organiziranega obroka hrane med delom, izobraževanjem, štipendije letnega oddiha ter sredstva za socialno pomoč delavcem z najnižjimi dohodki na družinskega člana, ki se solidarnostno združujejo v DO po merilih samoupravnega sporazuma.

3. V letu 1983 se lahko nameni za regresiranje organiziranega obroka delavcev med delom izven materialne proizvodnje največ 900 din mesečno na delavca.

4. Delavci v temeljnih organizacijah, ki so izplačali v letu 1982 za namene SPD zneske nad dogovorjenimi, bodo ta izplačila v letu 1983 zmanjšali za 1 % za vsakih 5 odstotnih točk prekoračitve dogovorjenega povprečja v letu 1982. V obratnem primeru velja nasprotno: bodo povečali za 1 % za vsakih 5 odstotnih točk zaostajanja.

PREDSTAVLJAMO VAM...

Služba za raziskavo trga

Služba za raziskavo trga je po pestrosti svojega dela eden najzanimivejših oddelkov v naši delovni

organizaciji. Marsikdo si niti ne more predstavljati, kaj vse ta služba zajema, saj nam naziv ne pove dosti. Trije prekaljeni in z bogatimi izkušnjami »oboroženi« delavci sestavljajo službo — Vojska Pavli, Marčun Ema in Borštinar Dušan, ki je obenem tudi vodja.

Prva stvar, ki so jo enoglasno poudarili je bila ta, da jih večina

v Tosami »zmerja« z marketingom. »Nismo noben marketing. Beseda marketing pomeni celotno komercialno, ne vem na kakšen način se nas je prijelo to ime. To je prva stvar, na katero bi v tem članku želela opozoriti,« je povedala tov. Vojskova.

»V našo službo ne spada samo raziskava trga, ampak tudi propaganda, oblikovnje embalaže, povezovanje s kupci. Naša naloga je, da vpeljemo nov izdelek na trg — spremljamo izdelek od samega začetka do prodaje. Zelo velik poudarek našega dela je na embalaži. V današnjih časih moramo gledati na to, da bo embalaža taka, da jo lahko izdelamo iz domačih surovin. Uvoz zdaj ne pride v poštev. Pri tem moramo biti zelo elastični, hitro moramo reagirati na spremembe, saj danes tega materiala ali barve ni; drugič spet česa drugega. Sploh je značilnost naše službe hitra reakcija na vsakovrstne tržne spremembe. Ves čas moramo tudi spremljati delo in cene konkurence.

V okviru delovne organizacije veliko sodelujemo s tehnološko službo, ki nam pripravi podatke o izdelkih, na podlagi katerih potem

oblikujemo embalažo. Kontrolna služba nam pripravlja oznake, ki so potrebne na vsaki embalaži (razni standardi in druge označbe s tehnološkega vidika). Druge oznake, kot so navodila, opisi, so v naših rokah. Z zunanjimi sodelavci ne sodelujemo veliko, saj embalažo kreiramo doma. Za nov izdelek najprej pregledamo osnutke, risbe, nato izberemo pravo mero, damo izdelati klišee. Lažje je oblikovati embalažo za že vpeljane ali sorodne izdelke, ko obliko samo prilagodimo. Veliko težje in tudi dolgotrajnejše pa je to pri novem izdelku. Malo posnemamo embalažo tujih, podobnih izdelkov in to prilagodimo našemu izdelku, pa tudi sicer je potek sprejemanja osnutkov in predlogov imen novih izdelkov daljši.

Kot smo že poudarili, spremljamo vsak izdelek od nastanka do prodaje. Čas nastanka je povsem odvisen od artikla. Hitreje gre, če je podoben izdelek že v asortimanu. Tak izdelek je nared za prodajo po približno treh mesecih. Drugače pa je, če gre za povsem nov izdelek, zadnji je bil npr. Virkol. Pri tem gre za izdelek iz plastike, česar doslej še nismo imeli. Priprave za izdelavo Virkola so trajale približno dve leti.

Precej dolgo tudi traja, preden trg sprejme izdelek. Zdaj sicer tega ne občutimo tako, saj gredo tudi potrošniki z razvojem hitreje, kot pred par leti. Če se samo spomnimo, kako težko smo vpeljali pleničke za enkratno uporabo. Niso in niso šle v promet. Ali pa bebi hlačke. Pa poglejmo danes! Povsod je povpraševanje po pleničkah ogromno. Ali pa po vložkih. Velike težave smo imeli s prodajo mimosepta. Bilo je nekaj novega in kupci so to odklanjali. Danes gremo bolj s časom, pa tudi izdelkov primanjkuje, tako, da nihče niti ne pogleda, kakšne znamke so vložki, glavno da so.

Največ težav imamo zadnje čase s prodajo večjih izdelkov iz netkanega blaga. Žal smo par let prepoznali. Bolnice niso zainteresirane. Danes bolj vsak gleda na denar — prav ti izdelki pa so zelo dragi — pred kakšnimi 5-imi leti pa se je veliko bolj gledalo na kvaliteto. Takrat bi bolnice z veseljem sprejele naše izdelke iz netkanega blaga. Zdaj pa varčujejo na vseh koncih.

No, poleg tega naša služba pripravlja udeležbo na sejmih. V naših rokah je vsa organizacija v zvezi s tem. Tega je zdaj vedno manj, prvič zaradi stroškov, drugič pa nimamo izdelkov, ki bi jih lahko propagirali, saj je po večini večje povpraševanje kot ponudba.

Za vse nove izdelke tudi poskrbimo, da so predstavljeni na razstavah, seminarjih, kongresih, pripravljamo prospekte. Opravljamo tudi demonstracije, zlasti za izdelke, ki se uporabljajo v bolnišnicah.

Ob tem tudi sprejemamo nasvete uporabnikov, ki jih po možnosti potem upoštevamo pri končnem izdelku. V naši službi je zlasti najbolj važno upoštevanje pripomb potencialnih uporabnikov. Ker če tega ni, se izdelek ne bo dobro prodajal.

V naši službi se tudi dogovorimo o oblikah reklame za proizvode. Nekateri izdelki sploh ne rabijo reklame, potrebna pa je predstavitev vsakega novega izdelka. Del reklame je tudi vsakoletno oblikovanje Tosaminega koledarja.

To bi v kratkem bila okvirna opravila naše službe, vsaka od teh pa ima še mnogo različic.

V naši službi tudi pripravljamo mesečne operativne plane prodaje, letne plane in razvojne programe, ter spremljamo izvrševanje le teh.

Kakor vidite so nam naši sodelavniki svojo službo kar dobro predstavili. Priznati moramo, da ni enoličnosti, seveda pa so pri svojem delu izpostavljeni raznovrstnim včasih upravičenim, včasih neupravičenim kritikam, kar se pri takem delu kaj rado dogaja. Sicer pa kot pravijo v službi raziskave trga pri nobenem delu niso samo dobre strani, vsakdo ima tudi svojo senčno plat.

Samozaščita v mikalnici

Včasih so rekli: »Svet' Valentin 'ma ključ od korenin.« Postane to- plenje. No, pri nas v mikalnici, bi se tega štirinajstega februarja lahko celo preveč segrelo!

Ob 18.05 je vzdrževalec Martin Gorjup, ki je stal nasproti vložkar- skih mikalnikov opazil dim nad strojem številka 16. Planil je do stikal in izklopil električno nape- tost, da ne bi vrtenje bobnov pod- pihovalo izbruha ognja.

Zaslišal se je klic: »Gori!«

V tem trenutku je akcija, ki jo je začel Gorjup stekla kot dobro namazan stroj, kar ni čudno, saj ni potekala prvič. Skoraj istočasno so vse najbližje delavke in delavci pohiteli do gasilnih aparatov na prah in ogljikov dioksid.

Vodja izmene Alojz Judež in Marko Pavli sta pograbila sosednja aparata in odhitela k stroju. Ker je izmenovodja videl prihajati še no- ve delavce z gasilnimi aparati je

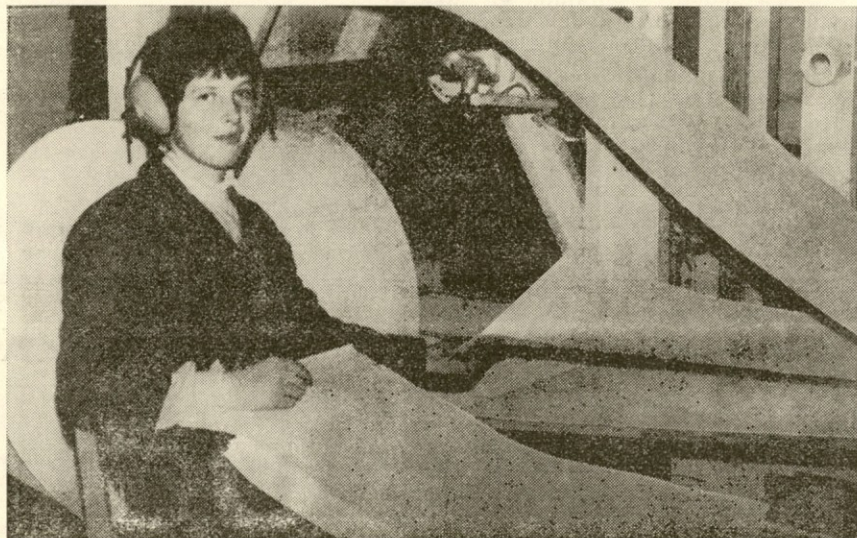
prinešenega dal Gorjupu sam pa je pohitel k hidrantu. Marko Pavli je vsebino prvega aparata izpraznil na odvajalni trak, da se ogenj ne bi širil. Izmienovodja je razvil C cev iz hidranta med mikalniki, a da bi po potrebi napadli morebitno raz- širitev požara. Mikalnik št. 16 se namreč nahaja v sredini, takorekoč v srcu mikalnice. Potegnil je cev med stroji. Ker je v mikalnico pri- tekel tudi vodja izmene belilnice Srečo Klopčič sta podaljšala C cev iz hidranta med mikalniki še s ti- sto iz hidranta pri cik-cak stroju. S tako podaljšano cevjo bi zelo po- večali možnosti intervencije okrog mikalnika št. 16, saj je bila prva cev za kakšne 3 m prekratka za večje manevriranje.

Mikalnik v plamenih (gorel je predvsem bombažni prah po stroju) je v obroču okrog dovajalnega dela napadla skupina gasilk ženske tek- movalne desetine: Poldka Kveder,

Marija Urbanija, Metka Jenko, Martina Cerar skupaj z Ivanom Prvinškom in Martinom Gorjupom. Obroč sta sklenili izkušeni gasilki Ivanka Pirnat skupaj z Marijo Cajhen in Tinca Dolenc (brez Dolencev pa ne gre!).

Zaradi oblaka gasilnega sredstva se vseh niti ni videlo. Da pa ne bi zmanjkalo gasilnih aparatov je skrbelo Brigita Frankovič, ki je odnašala tudi svitke bombaža iz nevarne bližine. Del delavk pa se je umaknil, da ne bi ovirala akcije, saj za vse ni bilo prostora. Vzpodbudno je, da sta gasili tudi Metoda Merčun in Marinka Prvinšek iz mlade generacije delavk.

Avtomatski signalizator požara je javil v vratarnico požarno nevarnost ob 18.10. Vrtar je sprožil alarm za aktiviranje operativne enote gasilskega društva. Zaradi hitrega posega delavcev ta enota ni stopila v akcijo.

Samozaščita v mikalnici ni zatajila

Potem, ko je bil začetni požar zadušjen je izmenovodja organiziral odvoz pogašenih ogorkov v sodih na dvorišče. Tam so bili politiz z vodo.

Vzrok ognju v stroju je bil tujek, ki je med dovajalnima valjema povzročil močan odtis na konicah žagaste obloge navite na ta valj. Iztrgal se je en ovoj žagaste žice in s sosednjim valjem ukresal iskro, ki je vnela bombaž v stroju (v mikalniki je istočasno cca 3 kg materiala). Tujek ni bil najden. Verjetno je bil v svitku beljenega bombaža, saj smo doslej v svitkih našli že celo zbirko raznih tujkov. Našli pa smo del odtrgane žagaste žice.

Potem, ko so bili tudi vsi sosedni stroji očiščeni je izmenovodja poslal Marka Pavlija z akumulatorsko baterijo pod mikalnik, da je opravil kontrolo pred ponovnim zaagonom. Ob 20.30 smo ponovno poglali tudi ekstra vložke.

Iz izkušenj preprečenih požarov v minulih letih vemo, da se po na-

stanku ognja v mikalnici plamen kot po vžigalni vrvi hitro širi po prahu na sosednje stroje in surovine. Razvitje C cevi, ter uporaba vodne prhe je zato v takih primerih nujna.

PRED UPORABO VODNE PRHE JE TREBA IZKLOPITI NAPETOST (TOK) V MIKALNICI. To naredimo samo po navodilu vodje gašenja! **RAZBIJEMO STEKLO NA RUMENI ŠKATLI STIKALA, KI JE NA STEBRU PRI STROJU ZA BARVNO JASMIN VATO, TER PRITISNEMO NA RDEČI GUMB.** Napetost lahko izklopijo tudi električarji ali poklični gasilec, ki imajo ključ za izklop glavnega stikala v stikališču mikalnice. V tem primeru ni bilo potrebno razbijati in izklapljati saj je bil ogenj zadušjen z uporabo 20 gasilnih aparatov.

Nastalo škodo predstavlja izpad proizvodnje na 3 vložkarskih strojih

vsem izogniti, potrjuje pravilnost sistema protipožarnega usposabljanja delavcev, ki ga izvaja naša gasilska služba.

Nekateri ukrepi za zmanjšanje nevarnosti nastanka in širitve požara:

Ker mikalci stalno najdejo v svitkih razne kovinske in druge tujke (žice, vžigalica, les, aluminjske ploščice), bi bilo potrebno poleg magnetov, ki je že vgrajen pred stopnjastim čistilnim strojem za surovi bombaž namestiti še komoro za izločanje tujkov, ki »cinglajo« dan za dnem po cevovodu med mikalnico in belilnico. Tudi detektor kovin v mori otepalnika za svitke bi morali čim prej namestiti. To je tudi zamisel vodje izmene belilnice Jožeta Prenarja. Poleg teh dveh mest bi bilo dobro najti še kakšno mesto za namestitev magnetov.

Vse svitke bi morali vlagati v polietilenske vrečke (črevo) s čemer bi preprečili ognju dostop do materiala (svitki tudi ne bi več razpadali). Svitke ne bi več zlagali v skladovnice ob strojih, ampak bi jih imeli na posebnih vozičkih za svitke (plan predvideva 10 kosov), da jih s tem odmaknemo od morebitnega ognja in pripravimo za hitri prevoz.

Zelo primerno bi bilo določiti stalnega delavca za opravljanje nalog upravljalca sesalnika, ki bi stalno sesal tla mikalnice z industrijskim sesalnikom.

Še vedno velja, da požarnemu varstvu posvečena skrb daje najboljše obresti.

Viljem Dolenc

S sej samoupravnih organov

Samoupravno sporazumevanje

Pristopi se k Dogovoru o spremembi in dopolnitvah Dogovora o temeljih družbenega plana občine Domžale za obdobje 1981 — 1985.

Pristopi se k spremembi in dopolnitvam samoupravnih sporazumov o temeljih plana:

- občinske izobraževalne skupnosti
- skupnosti otroškega varstva
- telesnokulturne skupnosti
- občinske zdravstvene skupnosti
- občinske skupnosti socialnega skrbstva
- občinske skupnosti za zaposlovanje
- občinske stanovanjske skupnosti
- občinske komunalne skupnosti
- požarne skupnosti.

Pristopi se k:

- a) Samoupravnim sporazumom o poslovno-tehničnem sodelovanju z DO:
— Kupoplastika Karlovac
— Bombažna predilnica Glina
— Mitol Sežana
- b) Samoupravnim sporazumom o deviznem sovlaganju v DO:
— Helios Domžale
— Interevropa Koper.

Inovatorstvo

Avtorju Francu Rožiču se za predlog — razvoj vložkov Vir, izplača nagrada v višini 200,00 kot dobra ideja.

Avtorju Mihi Kerču se za predlog — dodatno varovanje sušilnih bobnov, izplača nagrada v višini 200,00 din kot dobra ideja.

Avtorici Maruši Murn se za predlog — izdelava Alu-kompres izplača nagrada za drugo leto izkoriščanja tehnične izboljšave v višini 3.986.— din.

Inventura '82

Sprejmejo se sklepi Odbora samoupravne delavske kontrole DSSS v zvezi z ugotovitvami centralne popisne komisije ob inventuri '82.

Manjko drobnega inventarja v uporabi za delavce, ki so zapustili delovno organizacijo se knjiži kot izreden izdatek.

V samoupravne akte za leto 1983 se vnese tudi člen, ki bo določal višino kala za predmete, ki se lahko uničijo. S tem bi se izognili plačevanju prometnega davka.

Gospodarski načrt

Sprejme se I. del Gospodarskega načrta za leto 1983 s predlaganimi predlogi in spremembami, ki so bili dani v času javne obravnave.

Investicijske zadeve

— Odobri se uporaba sredstev za nakup regulacijske naprave za kontinuirano spreminjanje števila vrtljajev v višini 81.566.— din.

— Odobri se uporaba sredstev v višini 29.630.— din za izdelavo osnovnih sredstev za TOZD Filtri. Rok izdelave: do 15. marca 1983.

Osebnih dohodki

— Sprejme se predlog povišanja OD za 4% od 1. 1. 1983 dalje.

— Sprejme se predlog ovrednotenja nalog v oddelku mikalnice:

- a) drobljenje celuloze
— 5. kategorija
- b) izdelava cik-cak vate
— 5. kategorija
- c) izdelava zvite vate
— 6. kategorija
- Do povišanja osebnih dohodkov bo naša delovna organizacija

v letu 1983 izplačevala akontacije osebnih dohodkov v višini poprečnih akontacij na delavca za leto 1982.

S. Mežnar
Korošec Nada

Sindikalne vesti

Socialna dejavnost

Glede na sklep KOOZS s prejšnje seje je socialna služba obiskala matere samohranilke z namenom, da preveri, katera delavka je resnično mati samohranilka in katera živi s partnerjem (zakon tretira izven zakonsko skupnost enako kot zakonsko).

Spisek mater samohranilk, ki jim pripada v ta namen 1 dan dopusta, se nahaja v kadrovski službi.

Starši invalidnih otrok, ki dobivajo invalidski dodatek in imajo ti otroci določeno stopnjo invalidnosti, naj se z dokumentom v najkrajšem času javijo v splošno-kadrovski sektor, da bi s tem lahko uveljavljali dodatni dopust na invalidnost otroka.

Članski sestanki

Članski sestanki so potekali od 16. do 22. 2. 1983, za katere so predsedniki izvršnih odborov pripravili poročila o delu sindikata v preteklem letu, poročila komisij, in plan dela ter finančni plan.

Na članskem sestanku so se lahko izvedle tudi nadomestne volitve za člane izvršnih odborov.

Pokroviteljstvo

Tov. Marjan Merkužič se bo s strani Konference osnovnih organizacij sindikata udeležil pokroviteljstva ob prevzemu novega gasilskega avtomobila. IGD se ob tej priliki nameni 5.000.— din.

Dan žena

Ker je bilo že lansko leto dano priporočilo, da se ukinejo boni, ki so bili namenjeni delavkam ob prazniku 8. marcu, se v letošnjem letu namesto vrednostnega bona delavkam nameni praktično darilo.

Imenovana je bila komisija, da pregleda in izbere praktično darilo v sestavi:

Hribar Joži
Svetlin Janez
Cerar Angelca

S. Mežnar

Letna programska konferenca OOKZ TOZD Saniteta - 9. 2. 1983

V začetku vsakega leta organiziramo letno programsko konferenco na kateri spregovorimo o aktivnosti in delovanju OO ZK in sprejemamo letni program dela. Program dela za letošnje leto je pripravljen v skladu z usmeritvami in sklepi 3. seje CK ZKJ in ukrepi za izboljšanje poslovanja v DO sprejetimi na SDS. Delovanje OOKZ smo v programu namenili naslednjim področjem:

- družbenopolitično in družbeno-ekonomsko delovanje
- organizacijsko — kadrovska krepitev OO ZK
- izobraževanje
- ljudska obramba in družbena samozaščita

Seveda smo sestanek namenili tudi obravnavi poslovanja v TOZD Saniteta in drugim področjem. Razprava je potekala tudi o delu samoupravnih organov, delovanju delegatskega sistema in drugih oblikah samoupravljanja. Zaključili smo, da je delo samoupravnih organov zadovoljivo, tega pa ne moramo trditi za delo delegacij. Še vedno se srečujemo z neaktivnostjo delegatov, skratka ne uveljavljamo sistema, ki bi nam zagotavljal odločanje in informiranje, ki bi prihajalo s strani delavcev. Zato je

zlasti v današnji situaciji nujno delo delegacij oživiti in spremeniti odnos do opravljanja te dolžnosti. Ugotavlja se tudi pasivnost delavcev na zborih delovnih ljudi, kar potrjujejo tudi drugi momenti kot npr.: nezainteresiranost in neaktivnost delavcev, predčasno zapuščenje zborov, izogibanje le-teh ipd. Dejstvo je, da je na sestankih zborov delavcev vsem dana možnost spregovoriti o težavah in pomanjkljivostih s katerimi se srečujejo. Događa pa se, da delavci na vprašanja niso dobili odgovora ali so bili ti pomankljivi in delavci z njimi niso bili zadovoljni. Možnost vplivanja na končne odločitve so res tudi dostikrat omejene z zakonskimi predpisi, družbenimi dogovori in splošnimi interesi v okviru občine in DO. Zato je razumljivo, da interesi delavcev za to obliko samoupravljanja padajo, ker je zelo malo alternativnih rešitev. Velja tudi omeniti, da bi morali tudi delavci sami vztrajati, ne predčasno zapuščati zborov z raznimi izgovori in podaljšati sestanek tudi čez drugo uro. Do takega položaja smo vsi malo prispevali zato moramo navedene pomanjkljivosti odpraviti in z obojestranskim prispevkom organizirati učinkovite zборе.

Prav sedaj moramo več pozornosti nameniti informiranju. Informiranje naj bo posvečeno predvsem gospodarski situaciji in s tem poslovni politiki naše DO, proizvodnji, izvozu — uvozu, osebnim dohodkom ipd. To so aktualne informacije za katere morajo delavci vedeti in jih je zato potrebno pravočasno in v razumljivem jeziku njim tudi posredovati.

Spoznati moramo, da so to napeke za katere smo krivi sami, da jih le z ugotavljanjem ne bomo odpravili zato je naloga vseh, da jih odpravimo, kajti z druge strani ne moramo zahtevati nekaj za kar nismo nič storili.

Drčar Marta

Bolje bomo morali gospodariti

Nastajajoče gospodarske razmere nas vse bolj silijo v iskanje novih kvalitet dela, organizacijskih sprememb, načrtovanje nadomestnih postopkov in zmanjševanje odvisnosti od uvoza. Preskrba s surovinami in energijo ter odprava tehnološke zastarelosti so osnovna področja dela, ki jih bo potrebno v prihodnje posebno in odgovorno obravnavati.

V delovni organizaciji smo vklopi v preživetvo organizacijsko obliko, ki je morda zadovoljevala v tokratnih gospodarskih pogojih. Gospodarske spremembe zahtevajo nove oblike dela, kar je veljalo pred leti za nekatere, da ne potrebujemo lastnega razvoja češ, saj nam je vsaka nova tehnologija dostopna z nakupom nove opreme ne velja več. Naenkrat se moramo pa zadovoljiti le s tem kar zmoremo sami.

Močna odvisnost proizvodnje od uvoza surovin je zmanjšala obseg dela na pomembnih proizvodnih linijah, kar je sprožilo veliko nerešenih nalog, kot so iskanje zamenjave uvoženih surovin z domačimi, načrtovanje nadomestne proizvodnje ter povečanje izvoza.

Na področju zamenjav uvoženih surovin z domačimi delno tudi opreme so v poslednjem času doseženi nekateri vspešni rezultati. Pri reševanju nalog s tega področja lahko ugotovimo, da so nekatere surovine povsem uspešno zamenjale uvožene, kakor tudi izdelani tehnološki postopki z opremo vred za nekatere sanitetne izdelke (vata, vložki, maske). V sodelovanju z drugimi delovnimi organizacijami in inštituti pa razvijamo še nekatere zahtevne postopke, katerih rešitev bo vsekakor pomembna pridobitev in občutno zmanjšana odvisnost od uvoza naše DO.

Modernizacija proizvodnih postopkov pomeni stalno in obsežno nalogo. Dejstvo je, da imamo v Tosami zastarelo tehnologijo, veliko preveč ročnega dela, zato menim, da le več delati in ne menjati ne organizacijo dela, ne posodabljanja tehnologijo ni rešitev, rešitev je v načrtovanju, razvijanju novih sodobnih racionalnih postopkov in uvajanju organizacijskih oblik, ki zagotavljajo večjo učinkovitost.

Pričeto je delo na rekonstrukciji belilnice, to je obsežna naloga, kjer bo potrebno vključiti večjo strokovno skupino. Tudi v tkalnici, kjer smo v toku izvajanja modernizacije, le-ta se je nekoliko zavlekla, so odprta še pomembna vprašanja nadaljnega izvajanja posodabljanja tehnologije.

Proizvodnja vate in higienskih izdelkov, predstavlja pomembnejši delež v celotni proizvodnji, vendar je postopek izdelave tehnološko zastarel. V tej proizvodnji je potrebno v kratkem času nekaj storiti v smislu modernizacije proizvodnih postopkov, saj tu imamo opravka z opremo, ki obratuje že par desetletij. Poleg zastarelosti, dotrajanosti

tehnoloških postopkov so tu prisotna še ozka tehnološka grla, nadalje je potrebna opredelitev izvoznega programa in usposobiti linije za ta del proizvodnje. V tehnoloških postopkih izdelave higienskih izdelkov je pričeta obsežna naloga zamenjave uvoženih surovin s celulozo domačih dobaviteljev. Ta naloga zajema: obsežno tehnološke proučitev, kot projektiranje in izdelavo opreme. Prav tako so pričete naloge na področju koriščenja raznih vrst sekundarnih surovin. Nove zahteve predvsem za izvozni program pa nakazuje novo tehnološko rešitev mikanja — izdelavo medicinske vate v zahtevnejši kvaliteti. Z vsi resnostjo je potrebno pričeti z uvajanjem racionalnejših načinov dela pri pakiranju posameznih izdelkov, na teh delih zaposlujemo visoko število delavcev, ki jih bomo v prihodnje potrebovali za zahtevnejša dela. Tehnološka zastarelost je izrazita tudi na področju izdelave sanitetnih izdelkov, pri tem imamo izrazito nizko produktivnost, veliko ročnega dela in morda previsoko število izdelkov ali pa premajhne serije teh.

Načrtovanje novih programov je za našo delovno organizacijo nujno, kako smo za take naloge resnično pripravljeni, organizirani vidimo sedaj, ko pripravljamo nadomestno proizvodnjo v TOZD — Filtri. Osvajamo nove tehnološko zahtevnejše tehnologije, vendar kadrovskeo nepripravljeni. Nemudoma se moramo organizirati tako, da bodo zagotovljeni vsaj osnovni pogoji za uvajanje novih tehnoloških postopkov, sicer se bomo morali še naprej zadovoljevati le z zasilnimi rešitvami, ki pa ne vodijo k uspehu.

Vprašanje je, kaj ob številnih nerešenih vprašanjih narediti v okolju, ki ni naklonjeno organizacijskim spremembam, v kolikor bi se ob takšnem razmišljanju ustavili, bi verjetno napravili napako. Mislim, da je pomembno dejstvo, da je prisoten interes in samoiniciativa v posameznih krogih strokovnih sodelavcev do razvojnega dela. Prav tako je bila na samoupravnih organih postavljena zahteva, po učinkovitejšem delu na razvojnem področju, za zagotovitev uspešnejšega dela na razvojnem področju je potrebno izvesti nekatere organizacijske dopolnitve, zato predlagam:

1. Najprej določiti funkcijo razvoja v DO, da bomo pri nadaljnjem načrtovanju razvoja in dogovarjanju razumljivejši.

Menim, da je razvojno delo v DO potrebno opredeliti in sicer na:

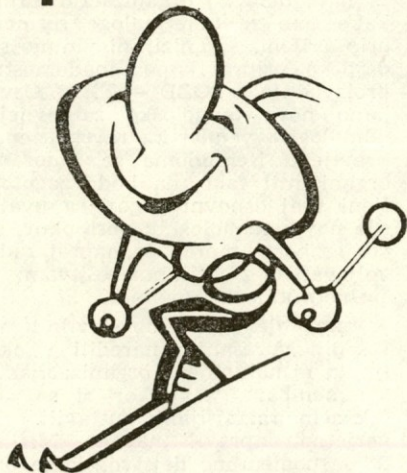
- razvijanje tehnologije izdelave novih izdelkov
- prenos znanih tehnologij v svetu v naše proizvodne — tehnološke in ekonomske možnosti
- na osnovi bogatih izkušenj razvijati lastne tehnične, tehnološke rešitve

- v sodelovanju z drugimi DO in ustanovami razvijati izbrane nove programe.
- Izvršiti delitev dela, s tem se določi raziskovalce, t. j. izvrševalce razvojnih nalog.
 - Izdelati razvojni program, pri tem izhajati iz sedanje tehnološke zastarelosti in po proučenem in osvojenem programu postavljati posamezne cilje z GN.
 - Združiti obstoječi strokovni potencial v DO, z prerazporeditvijo kadrov za posamezne razvojne naloge.
 - Organizirati razvojni oddelek, ki postane nosilec in koordinator izvajanja razvojnega programa ter spremlja tehnološki razvoj v skrbi, da ne prihaja do prekinitev prenosa tehnoloških novosti v svetu.

Vodja RTS:
Franc Peterlin dipl. ing.

Šport

SMUČARSKO TEKMOVANJE V VELESALOMU NA GOBAVICI

Za izbor tekmovalcev, ki bodo zastopali barve TOSAME na tekstiliadi na AREHU, 27. februarja, je bilo izvedeno tovarniško tekmovanje. Prijavljenih nas je bilo okoli 50 smučark in smučarjev, ki smo se kosali v »sekundah« in »stotinkah« na bližnji Gobavici pri Mengšu.

S smučmi na rami smo se podali po strmini Gobavice na njen vrh pod Mengeško kočo. Snežinke so nam silile v oči in pot nas je oblival, nekoliko zaradi strme hoje, nekoliko zaradi treme, ki nas je nehote spremljala. Med potjo smo srečali nekaj naših navijačev, tudi takih čisto majhnih, Petra, Katarino, Nino. Nekaj navijačev, pa, kot smo zvedeli kasneje, je ostalo pod vnožjem Gobavice, ker niso poznali poti do vrha. Resnici na ljubo, tudi najbližjih »hribčkov« ne poznamo.

Ko smo prispeli na vrh je bila proga že urejena, postavili so jo člani Smučarskega društva iz Mengša.

Ogledali smo si rdeče modra vrtica in ugotavljali njeno strmino. »Bo šlo?« smo se spraševali. »Kaj ko bi malo poskusili?« »Lahko, lahko«, so nam pritrjevali mengeški smučarji, starterji in sodniki, vendar le ob progi, sicer vam sledi diskvalifikacija,« so nas opozarjali.

Ugotovili smo, da je kakšen kucelj preveč in da se sneg prijemlje smučmi. »Da bi si jih namazali?« »Ah, ne, bo že nekako šlo!«

A Vencelj ni bil takih misli. Da je imel prav, se je izkazalo, ko je v roki držal pokal za prvo osvojeno mesto, v svoji kategoriji.

Navezali smo si štartne številke, ugotovili, če je z vezmi vse v redu in se postavili na start. »Štartna številka... tri, dva, ena, smuk in spust po smučini, mimo vrtic. »Hop, hop, hop,« odmeva s hriba. Še oster zavoj na velikem kuclju, malo ravnine in že si v cilju. Stoparica se različno ustavlja, enim prej, drugim malo kasneje. Bodrimo drug drugega, vsakomur želimo, da bi pripeljal na cilj.

Po končani vožnji se zberemo v koči. Privoščimo si okrepčila, saj smo ga zelo potrebno po tako »zahtevni vožnji«.

Čakamo na razglasitev rezultatov. Sledi delitev pokalov za prvo osvojeno mesto v posameznih kategorijah in diplom za prva tri mesta, ki ga spremlja navdušeno ploskanje in čestitanje.

Pred mrakom smo se na smučeh odpravili v dolino, veseli, pa ne toliko zaradi samih tekmovalnih »dosežkov«; bili smo v naravi, naužili smo se svežega zraka in se pogovorili in pošalili s sodelavci iz kolektiva, za katere imamo vedno manj časa.

In zdaj še izid tekmovanja:

— ženske nad 35 let

- BERLEC Vladka 44,7

— ženske od 25 — 35 let

- HRIBAR Joži 39,68
- ŠTRUKELJ Minka 40,30
- KOSIRNIK Marjeta 40,51
- KERČ Joži 44,52
- KVEDER Poldka 1.11,89
- PIŠEK Nada 1.25,69

— ženske do 25 let

- RAZBORŠEK Marija 46,70

— moški nad 45 let

- VODNIK Vencelj 36,40
- DOLENC Vili 38,26
- JAMŠEK Franci 1.00,80

— moški od 35 — 45 let

- REMS Janez 35,46
- OSOLIN Franc 39,00
- PODPESKAR Jože 39,10
- KLOPČIČ Slavko 39,40
- KLEMENC Franc 40,95
- PIRC Brane 42,60

— moški od 25 — 35 let

- KERČ Jože 30,40
- ŠTRUKELJ Zdravko 30,69
- KERČ Janez 31,50
- ARNUŠ Franc 33,48
- CERAR Franc 35,20
- KOSIRNIK Franc 36,16
- KRIŽMAN Zoran 38,41
- KOS Franc 38,42
- PRENAR Jože 38,50
- STARE Janez 38,60
- PERVINŠEK Marjan 42,40

— moški do 25 let

- ANŽLIN Dane 32,50
- FLORJANČIČ Bogdan 34,20
- SVETLIN Darko 37,80
- RODE Janez 38,00
- PIVEC Peter 41,80

ZAHVALE

Ob boleči izgubi moje drage mame se najlepše zahvaljujem sodelavcem, sindikalni organizaciji za darovano pomoč.

Prav tako se zahvaljujem vsem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti.

Rožič Stane

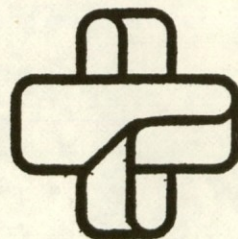
Lepo se zahvaljujem osnovni organizaciji zveze sindikata saniteta II. za darovano pomoč v času moje bolezn.

Novak Ladi

Ob smrti moje ljube mame Frančiške Križman se iskreno zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem iz mikalnice in konfekcije I. za izraze sožalja ter darovana sredstva in spremstva na njeni zadnji poti.

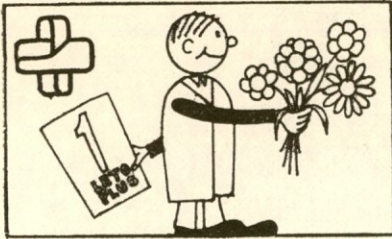
Zahvaljujemo se tudi sindikatu za finančno pomoč ter pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči hčerki
Novak Ladi in Pivec Mimi.

Osebne vesti

Rojstni dan praznujejo od 12. 3. do 11. 4. 1983

TOZD SANITETA

Mikalnica

29. 3. Adamič Alojzija, 5. 4. Bajde Francka, 26. 3. Burja Marko, 5. 4. Cerar Marija, 8. 4. Dolenc Justina, 9. 4. Florjančič Helena, 21. 3. Igljič Joži, 15. 3. Kocjančič Vojka, 26. 3. Korant Helena, 31. 3. Križman Emilija, 10. 4. Lavrič Stanka, 4. 4. Limoni Vlasta, 16. 3. Lovšin Rozi, 27. 3. Mav Frančiška, 13. 3. Moneta Janez, 6. 4. Pavli Ivanka, 15. 3. Planinc Marija, 15. 3. Primožič Marjeta, 7. 4. Rogelj Marija,

Otroška konfekcija

22. 3. Gorjup Ivanka, 30. 3. Kosmač Antonija, 6. 4. Vozel Marija,

Sanitetna konfekcija

1. 4. Babič Stanka, 21. 3. Blatnik Marija, 7. 4. Heine Mira, 20. 3. Horvat Joži, 19. 3. Hribar Joži, 30. 3. Janežič Ernesta, 30. 3. Kosar Marija, 27. 3. Kosmatin Nevenka, 3. 4. Kurent Marija, 6. 4. Marinšek Justina, 26. 3. Novak Ivanka, 7. 4. Novak Jana, 19. 3. Podmiljšak Jožefa, 4. 4. Rojc Dragica, 24. 3. Slapnik Stoja, 2. 4. Stojc Darinka,

Tkalnica ovojev

15. 3. Breznik Andrej, 17. 3. Hriberšek Joži, 16. 3. Kremljčič Jožefa, 9. 4. Pelc Antonija,

Pripravljalnica

4. 4. Dolinar Franc, 27. 3. Kasagič Alojzija,

Tkalnica širokih tkanin

7. 4. Blažević Marija, 2. 4. Čebulj Doroteja, 11. 4. Urbanija Ana,

Belilnica

6. 4. Dimić Mitar, 13. 3. Jarkovič Martin, 15. 3. Klopčič Feliks, 12. 3. Škrbe Andrej,

Vlaknovinski oddelek

17. 3. Limoni Janez,

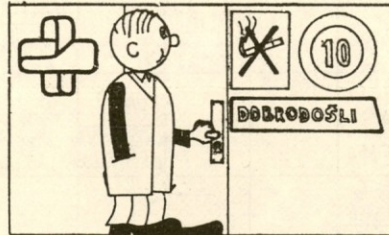
TOZD FILTRI

25. 3. Avbelj Marija, 21. 3. Gostič Erika, 2. 4. Pavovec Olga, 23. 3. Poljak Pavla, 30. 3. Tič Jože, 1. 4. Urbanija Helena, 10. 4. Verbič Marija, 1. 4. Varaždinac Tončka,

SKUPNE SLUŽBE

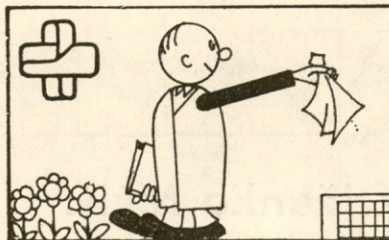
23. 3. Anžin Franc, dipl. iur., 18. 3. Brodar Jože, 4. 4. Kerč Franc, 12. 3. Narat Jože, 10. 4. Černohorski Vukosava, 2. 4. Štrukelj Zdravko, 31. 3. Bolhar Tanja, 6. 4. Gorenc Alenka, 21. 3. Kozjek Jože, 12. 3. Štampelj Danica, 6. 4. Bokal Franc, 11. 4. Dolinšek Ciril, 14. 3. Urbanija Anton, 4. 4. Ves Viktor, 1. 4. Merkužič Danica, 21. 3. Svetlin Marija, 5. 4. Belcijan Bernardka, 16. 3. Bujanj Marija, 4. 4. Avbelj Herman, 2. 4. Poharič Franc, 26. 3. Slapar Marjan, 2. 4. Pivec Peter, 3. 4. Vasilevski Blagoje, 15. 3. Prašnikar Jože,

PRISLI V DELOVNO ORGANIZACIJO:

— VOLČINI Janja — mikalnica
— RIHTAR Brane — vlak. oddel.
— KLOPČIČ Darinka — mikalnica
— KLOPČIČ Metka — mikalnica

ODŠEL IZ DELOVNE ORGANIZACIJE:

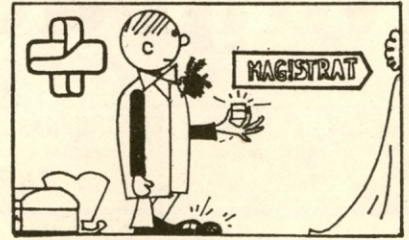

— FERENČAK Pavle — sporazumno

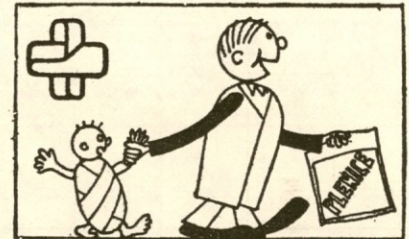
PROFESIONALNA USMERJENOST

POROČILI SO SE:

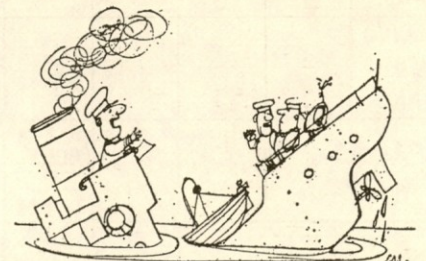
DJURAŠEVIČ Rajko
MARINŠEK Marija

RODILI SO SE:

LENČEK Majda — hči
RODE Brigita — hči
JERE Olga - Miro — hči
KNEZ Ana — sin

MOC BESEDE

— Pravzaprav, če ga zbrano poslušaj, je imel spet enkrat popolnoma prav

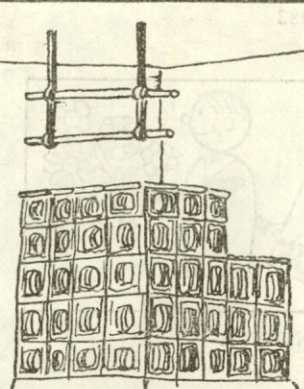

Uredniški odbor:

Majda Štampihar — korektor,
Marta Drčar, Marjan Poznič,
Sonja Rode, Silva Mežnar —
blagajnik, Ivanka Ogorevc,
Marjan Hafner, Stane Tomažič,
Friderik Anzi, dipl. ing.,
Vida Vodlan, Tone Stare —
fotograf, Marjana Lubinič,
dipl. iur. — glavni urednik.

Naklada: 1200 izvodov

Tisk: Papirkonfekcija Krško

Nagradna križanka

		OSNOVNA KOLIČINA ZA MERJENJE		DARILO	DEL LJUBLJANE	GLASBENO ZNAMENJE	VRSTA PREHOVA	KNJIGA ZEMLJEVIDOV				
		EDINA HOČI										
		GOLOTA										
SESTAVA V. V.		SKUPINA PEVCEV			TKANINA							
		KNJIŽNA OBLIKA			ULIČNA ZGRADBA							
VRSTA AVTOMOB.				NEVESTINA OPRAVA BOHM KARL						STAROŽID. KRALJ	KOMUN. PARTIJA	NIKEL J
IZRABLJE-NOST						KORALKA MIRANDA KORALNI OTOK				NAJVEČJA EVR. REKA VRSTA PEČENKE		
IZREK				MATEMAT. ZNAK				ZIMSKA OPREMA				
				TRDILNICA				PRIMANLIJAJ				
NASPROTNO OD STAR				OKRAJŠ. ZA ITEM		POHOD				POZIV		PRILJUB. BREZALK. PIJAČA
GLAVNO MESTO GANE				SKLEP GLASBE JADRAN. OTOK				PRAV TAK				
KITAJSKA FILOZOFIJA				SL. KIPAR (BORIS)				STREHA WADSTEDIL				
				OSEBNI ZAIMEK				OLGA LAPAJNE				
		ŽENSKO IME				TELOVAD. ELEMENT				EMILE VERHAEREN		
						ROČNI VOZ				LANTAN		

Nagrade

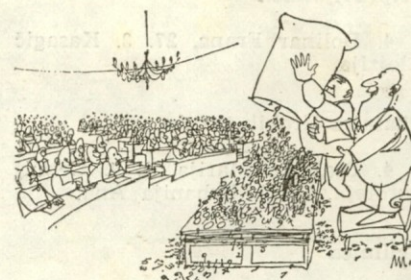
Prejeli smo 29 rešitev rebusov. Izžrebani so bili:

1. nagrada: Cerar Jerca — sanitetna konfekcija
2. nagrada: Berlec Vladka — DSSS
3. nagrada: Pirnat Marija — otroška konfekcija

Pravilne rešitve: GOBAR, AVTOMATIKA, SUROVINE, SPORAZUM

Čestitamo!

Križanko rešil:

FRED DEMOKRATICO ODLOČITVIJO
 — Tako, zdaj pa vas prosim, da po hitrem postopku potrdite pravilnost predloženih izračunov, preden bi se pokasalo, da spet kaj ne drž!